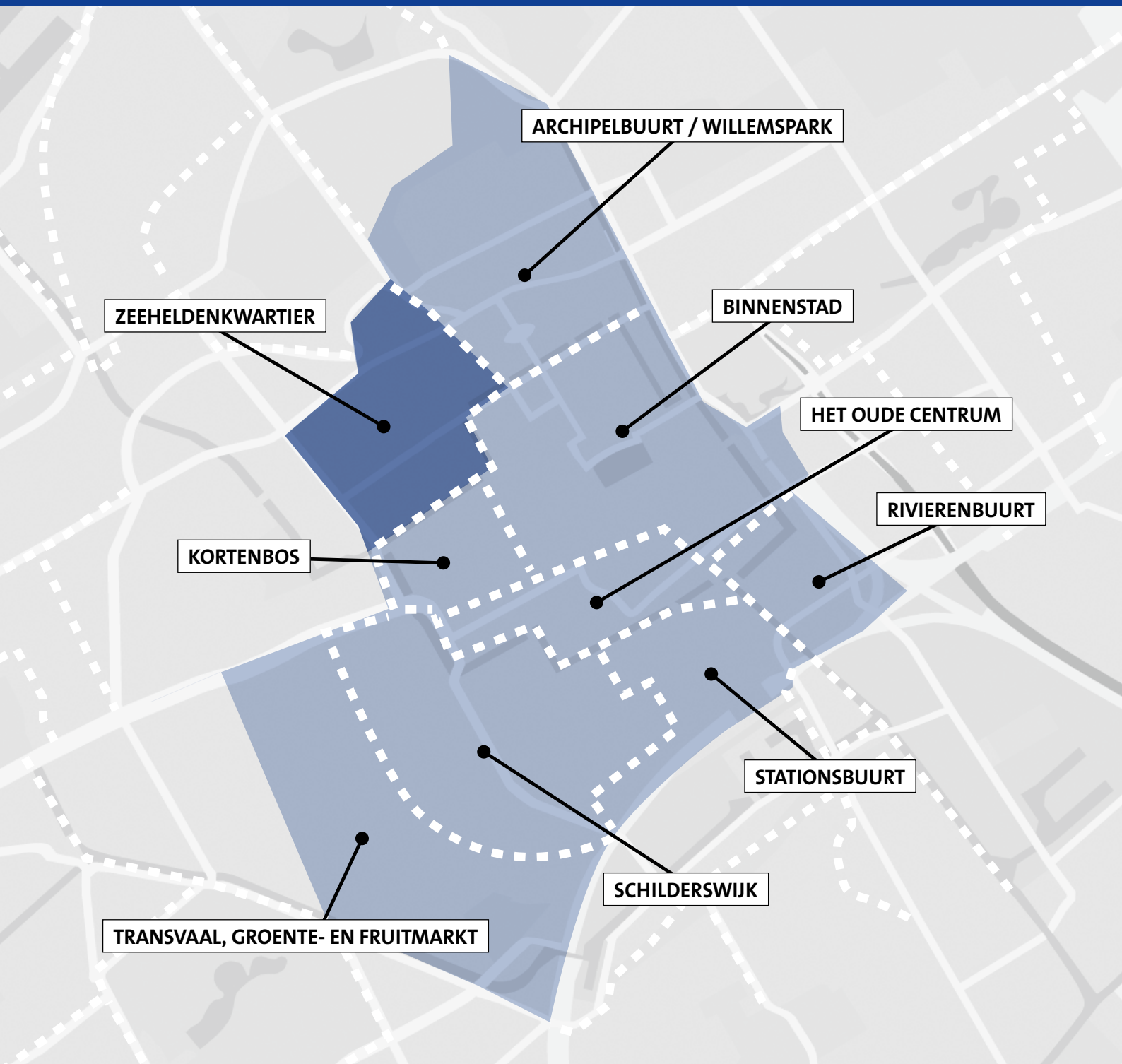

Den Haag

Wijkprogramma 2016-2019

Stadsdeel Centrum

Zeeheldenkwartier

Voorwoord

Hierbij treft u het wijkprogramma voor het Zeeheldenkwartier 2016-2019 aan. Het programma bevat plannen over verschillende thema's die de komende tijd aandacht vragen in deze wijk. De thema's zijn gekoppeld aan de door het college geformuleerde doelstellingen in het coalitieakkoord 'Vertrouwen op Haagse kracht' op het gebied van (onder andere) leefbaarheid, veiligheid, wonen, werk en participatie.

Het college hecht er aan dat bij de aanpak wordt aangesloten bij wat er volgens de bewoners en ondernemers in de wijk leeft en speelt. Dan gaat het niet alleen om de zorgen en aandachtspunten in de wijk, maar ook om de kansen en mogelijkheden en het benutten van de inzet en potentie van bewoners zelf: de Haagse Kracht! Daarover heeft het stadsdeel met u gesproken tijdens de bijeenkomsten afgelopen zomer. Uw inbreng is samengevat in het wijkprogramma.

In dit programma is niet al het reguliere werk opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens velen het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Centrum is een groot en divers stadsdeel. Het heeft van alles wat. De toegang tot het economisch hart van de stad via Station Hollands Spoor en het Centraal Station. De beste Binnenstad van Nederland met dynamische en moderne winkelstraten en historische parels. Het regeringscentrum van Nederland is er gevestigd. Maar ook prettige woonwijken zoals Zeeheldenkwartier, statige buurten als Willemspark en stadswijken als de Schilderswijk en Transvaal. Daarmee vraagt dit stadsdeel als geen ander om maatwerk en veel oog voor zorg en welzijn, ontwikkeling en beheer van de buitenruimte, jeugd, wijkaanpak en dienstverlening.

Naast de bewoners en ondernemers is ook aan de partners (zoals de corporaties en het welzijnswerk) en de gemeentelijke vakdiensten gevraagd om mee te denken over de aanpak in de wijk. Gezamenlijk gaan we de uitdaging aan om de komende tijd van uw wijk een (nog) mooiere en beter leefbare wijk te maken!

De komende vier jaar wil ik graag met u werken aan een mooie toekomst voor het Zeeheldenkwartier.

Boudewijn Revis
Stadsdeelwethouder Centrum

Stadsdeel Centrum

Zeeheldenkwartier

Stadsdeel Centrum

Zeeheldenkwartier

Inhoud

Inleiding	5
1. Karakter van het gebied	6
2. Opvallende cijfers en ervaringen	6
3. Prioriteiten	6
4. Samenvatting activiteiten 2016 – 2019	8
5. Activiteiten 2016	9

Inleiding

Elke wijk een eigen wijkprogramma

Dit jaar werken de stadsdelen voor het eerst met wijkprogramma's. De gemeente wil de bewoners en ondernemers meer op maat bedienen door de wijken centraal te stellen. Elke wijk heeft zijn eigen karakter en krijgt zijn eigen programma.

Wat vinden we belangrijk en wat willen we?

In het wijkprogramma staat wat bewoners, ondernemers, partners en de gemeente belangrijk vinden voor het gebied (prioriteiten) en wat we samen in de komende vier jaar willen realiseren op het gebied van jeugd en onderwijs, wonen, bedrijvigheid, leefbaarheid en veiligheid, werk en inkomen, opvoeding en zorg, sociale cohesie en buurtwaardering.

Samen met bewoners, ondernemers en andere partijen

Uitgangspunt om de doelen te bereiken is samenwerking van de gemeente met bewoners, ondernemers, welzijnswerk, politie en andere partijen in het gebied. De eigen kracht van bewoners en ondernemers staat centraal.

In dit programma is niet al het reguliere werk (beleid en projecten) opgenomen, maar gaat het vooral om specifieke aandachtspunten waarop de komende tijd extra acties en inzet nodig zijn en die volgens belanghebbenden in de wijk ('Haagse Kracht') het verschil kunnen maken in de komende jaren.

Van prioriteiten naar activiteiten

Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de wijken hebben in juli en september 2015 met de gemeente besproken welke prioriteiten voor hun gebied gelden. De prioriteiten vormen de basis voor concrete activiteiten van het wijkprogramma die het stadsdeel tussen 2016 en 2019 uitvoert.

Het financiële kader van het wijkprogramma

In de wijkprogramma's wordt geen financiële paragraaf opgenomen voor projecten en activiteiten. Niet alles wat als prioriteit is aangegeven door bewoners en organisaties zal in het komend jaar kunnen worden uitgevoerd. Door de invoering van de wijkprogramma's neemt de beschikbare hoeveelheid middelen niet toe. Dat betekent dat soms binnen het budget geherprioriteerd moet worden. Sommige zaken kunnen alleen worden uitgevoerd indien daar budget voor kan worden vrijgemaakt. Dat vergt dan besluitvorming door college en Raad.

1. Karakter van het gebied

Het Zeeheldenkwartier is een aantrekkelijke wijk voor bewoners én ondernemers. Een deel van de wijk is beschermd stadsgezicht. De wijk is dichtbebouwd. Het oostelijk deel van de wijk heeft luxere woningen dan het westelijk deel, waar in de jaren 80 veel stadsvernieuwingsoperatie heeft plaatsgevonden. Er kwam daar toen meer sociale woningbouw. De laatste jaren is geïnvesteerd in de kwaliteit van de openbare ruimte. De bevolkingsopbouw is zeer gevarieerd. Er is een goed aanbod van winkels en horeca in de Piet Heinstraat, Zoutmanstraat en Prins Hendrikstraat. Het zijn vaak specialistische en daarmee onderscheidende zaken. De wijk kent twee pleinen met veel horeca: het Prins Hendrikplein en het Anna Paulownaplein. Ondernemers en bewoners uit de wijk organiseren veel markten en evenementen, zoals de Zeeheldenmarkt en het Zeeheldenfestival.

2. Opvallende cijfers en ervaringen

Er wonen ongeveer 11.000 mensen in het Zeeheldenkwartier. Verreweg de meesten van hen (66%) zijn tussen de 25 en 65 jaar. Bewoners geven een 7,5 als rapportcijfer voor hun wijk. Dat is hoog vergeleken met het stadsdeel Centrum (6,4) en Den Haag als geheel (6,9). Wel zijn er relatief veel verhuizingen: bijna 40% van de bewoners verhuisde de laatste 3 jaar.

Relatief veel bewoners doen vrijwilligerswerk of zijn mantelzorger. 66,2% van de bewoners gaat prettig met andere wijkbewoners om (Centrum: 47,1%) en 54,6 % voelt zich thuis in de wijk (Centrum: 40,7%).

Bewoners willen rustig wonen. Dat botst met het karakter van Zeeheldenkwartier als bruisende centrumwijk met horeca, terrassen en coffeeshops. Sommige bewoners willen meer voorzieningen voor kinderen en jongeren, anderen zijn bang dat daardoor overlast ontstaat. Weinig bewoners – maar 36,8% - vinden dat er voor kinderen goede speel- en sportvoorzieningen zijn, en maar 17,3% vindt dat er goede speel- en sportvoorzieningen zijn voor jongeren. Verder ervaren veel bewoners overlast in de wijk: ze geven een 3,7 (op een schaal van 0 tot 10, waarbij 0 gunstig is en 10 ongunstig). In Centrum als geheel is dat cijfer een 2,3 en in Den Haag een 2,1. De openbare ruimte is voldoende op niveau. Door de vele woningen is de druk op de openbare ruimte wel groot en er is relatief weinig openbaar groen.

In de delen van de wijk met sociale woningbouw zijn er problemen die vergelijkbaar zijn met wijken die aandacht krijgen binnen de nieuwe wijkaanpak: sociale problemen en problemen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid.

Er is weinig verbinding tussen het rijkere en het armere deel van de wijk. Bewoners van sociale huurwoningen zijn niet erg betrokken bij de wijk.

Fietsoverlast en een tekort aan parkeerplaatsen is op enkele plekken een knelpunt.

Voor een gezonde economie in de wijk is het goed dat de winkelstraten zich verder ontwikkelen.

3. Prioriteiten

Jeugd en onderwijs

Er zijn weinig speel- en sportvoorzieningen voor jongeren in het Zeeheldenkwartier. In samenwerking met de partners in de wijk wordt gezocht naar geschikte locaties voor voorzieningen. Een jongerenraad moet ervoor zorgen dat jongeren meer dan nu bij (ontwikkelingen in) de wijk betrokken raken.

Versterking van de samenwerking van Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de gemeente met basisscholen om problemen vroegtijdig te signaleren en om kinderen met problemen door te verwijzen. De aanpak van jongerenoverlast wordt gecontinueerd.

Wonen

Het Zeeheldenkwartier is een gewilde woonwijk. Maar sommige delen van de wijk zijn minder goed, met name de straten met veel sociale huurwoningen. Een deel van de particuliere woningen dreigt te verloederen door achterstallig onderhoud. We willen de woningkwaliteit op peil houden. Gemeente, bewoners(organisatie) en woningcorporaties hebben hierbij hun eigen verantwoordelijkheid.

Bedrijvigheid

Samen met Bedrijveninvesteringszone Zeehelden worden initiatieven ontwikkeld om de economie in de wijk verder te versterken. Het gaat niet zozeer om meer aanbod, maar om meer kwaliteit en diversiteit. Het is belangrijk om het evenwicht te bewaren tussen woon- en horeca-functies in de wijk.

Leefbaarheid en veiligheid

- Een aantrekkelijke stad is een veilige stad. De veiligheidsaanpak in de wijk sluit aan bij het Integraal Veiligheidsplan 2015-2018. Dit betekent concreet dat de prioriteit in de wijk-programma's ligt bij de aanpak van de volgende thema's: woninginbraak, overval, criminele groepen en groepen die overlast geven, en drank- en drugsoverlast.
- Verkeersveiligheid verbeteren. De straten in de wijk zijn vaak nauw en druk, er zijn knelpunten rondom scholen en er is overlast van dubbel geparkeerde auto's en van te veel fietsers en scooters op de stoep.
- Handhaving uitbreiden. Er zijn klachten over onvoldoende (zichtbare) handhaving. Maar er zijn uiteenlopende opvattingen over wat in de wijk acceptabel is en wat niet. Daar moet rekening mee worden gehouden. Er moet vooral meer toezicht komen om overlast van zwerf- en wees-fietsen en van fout geparkeerde fietsen tegen te gaan en meer toezicht om inbraak te voorkomen.
- Groen in de wijk behouden en uitbreiden.
- De gebieden Jennyplantsoen en omgeving, Elandplein en omgeving en Zorgvlietstraat vragen aandacht op het gebied van wonen, werk, inkomen en overlast.

Sociale cohesie

De bewoners van de sociale huurwoningen zijn vooral van allochtone afkomst. Die zijn op dit moment niet of nauwelijks aangehaakt bij de vele initiatieven van bewoners in de wijk. De sociale scheiding in de wijk is zichtbaar. De ambitie is om dit te doorbreken.

Initiatieven gericht op de bovenstaande vijf prioriteiten worden door het stadsdeel gestimuleerd en zo mogelijk gefaciliteerd.

4. Samenvatting activiteiten 2016 – 2019

Jeugd en onderwijs

- Er moet een ruimte komen voor oudere jeugd, in eerste instantie binnen de Heldenhoek. Als dat niet mogelijk is of onvoldoende is, dan moet die (ook) op andere plekken komen. De perceptie van bewoners dat er een tekort is aan goede speel- en sportvoorzieningen vraagt om een nadere analyse.
- Er wordt ingezet op de vorming van een Jongerenraad, zodat jongeren meer invloed kunnen uitoefenen op ontwikkelingen in de wijk.
- Activiteiten voor meisjes tussen 8 en 18 jaar wordt gestimuleerd, want die zijn er nu te weinig.
- De aanpak van jongerenoverlast wordt voortgezet en de betrokkenheid de ouders van de jongeren hierbij.

Wonen

- Met corporaties en andere eigenaren wordt bezien wat de mogelijkheden zijn om de sociale huurwoningen te verbeteren.
- Stimuleren particuliere eigenaren om hun woning op te knappen en te verduurzamen.
- Aandacht voor behoud van diversiteit in typen woningen.

Bedrijvigheid

Samen met ondernemers, bewoners en andere relevante partijen werken we verschillende suggesties uit de wijkbijeenkomsten uit, bijvoorbeeld:

- Leerplekken in de buurt realiseren.
- Meer aandacht geven aan re-integratie en werk.
- Aansluiting verbeteren met de winkelzones in de binnenstad.
- Maatschappelijk betrokken zzp'ers ondersteunen; zij kunnen worden ingezet om initiatieven uit de wijk te versterken.

Leefbaarheid en veiligheid

- Er komen verkeersmaatregelen om de wijk bereikbaarder te maken en om de verkeersveiligheid te vergroten. Zo wordt de openbare ruimte aan de Toussaintkade/Veenkade en een deel van de Laan van Meerdervoort opnieuw ingericht. Daarmee wordt de wijk aantrekkelijker voor bewoners, ondernemers en bezoekers. De economische functie van het Zeeheldenkwartier kan hiermee verder worden verstevigd.
- Er moet evenwicht komen tussen de verschillende functies van de wijk die nu soms op gespannen voet met elkaar staan (wonen, recreatie, horeca, spelen). Daarbij staat voorop dat het Zeeheldenkwartier een bruisende centrumwijk is en blijft. In zo'n wijk kun je niet de rust verwachten van een woonwijk aan de stadsrand, maar de wijk moet wel leefbaar blijven. Dat betekent dat duidelijke afspraken nodig zijn over wat er wel en niet kan en mag. Die worden gemaakt samen met bewoners en ondernemers. Belangrijke onderwerpen voor de wijk zijn: horeca, terrassen, coffeeshops, foutparkeren en fietsen/brommen op de stoep, bouwactiviteiten en spel- en speelvoorzieningen. Deze afspraken worden breed bekend gemaakt en daar wordt zichtbaar op gehandhaafd.
- Samen met bewoners, bedrijven en partners worden plannen van aanpak gemaakt en uitgevoerd om de overlast op verschillende plekken te verminderen.
- Met de wijk worden afspraken gemaakt over het behoud en eventuele uitbreiding van het bestaande groen. Daarbij wordt aangesloten op initiatieven van bewoners.
- Bezien wordt wat de mogelijkheden zijn om de parkeerdruk binnen aanvaardbare grenzen te houden.

Sociale cohesie

- Initiatieven van bewoners(organisaties) en welzijnswerk om de verbinding te leggen tussen de verschillende groepen in de wijk worden gestimuleerd. Het doel is om nieuwe groepen bewoners een actieve bijdrage te laten leveren aan activiteiten in de wijk.
- Het wijk- en dienstencentrum de Heldenhoek wordt ingericht als kenniscentrum voor wijkbewoners. Het concept hiervoor wordt met de partners uitgewerkt.
- In overleg met de bewonersorganisatie worden sociale media ingezet om nieuwe groepen bewoners te bereiken.

5. Activiteiten 2016

De uitwerking van de beschreven prioriteiten en actiepunten naar concrete activiteiten in 2016 zal in het najaar van 2015 gestalte krijgen. Dit doen we samen met de bewoners, ondernemers en partners in de wijken.

